

Lexicon de controverse în limbajul medical

E. Mincu

Catedra Limba Română și Terminologie Medicală, USMF „Nicolae Testemițanu”
(continuare, început vezi *Curierul medical*, nr. 2, pag. 63-64)

A lexicon of Medical Language

This lexicon contains the explication of some special errors (expression, spelling, punctuation) often found in medical terminology. The purpose of the article is to promote the correct use of medical language.

Key words: medical language, controversial moments.

Лексика в среде медицинских работников

Лексика содержит некоторые специфические ошибки (выражения, правописание, пунктуация), часто встречающиеся в медицинской среде. Статья способствует правильному применению медицинских терминов.

Ключевые слова: медицинская лексика, противоречивые моменты.

Utilizarea corectă a prepozițiilor în limbajul medical este un moment care se cere de discutat în detaliu.

1. **de, din, dintre** – sunt trei prepoziții care solicită o utilizare adecvată în limbajul medical.

Prepoziția **de** are o situație obligatorie mediană între numeralul mai mare de 19 și substantiv (20 + **de** + substantiv).

Greșit: *Studiul a inclus 63 pacienți.*

Corect: *Studiul a inclus 63 de pacienți.* Notă: În tabelele care relevă anumite date, uneori se permite excluderea prepoziției **de**.

Simbolul % solicită prepozițiile **din, dintre**.

a) % + **din** + substantiv inanimat:

Greșit: *În 30% de (dintre) cazuri s-a înregistrat cefaleea.*

Corect: *În 30% din cazuri s-a înregistrat cefaleea.*

b) % + **dintre** + substantiv animat:

Greșit: *10% din pacienți au acuzat vertij.*

Corect: *10% dintre pacienți au acuzat vertij.*

Notă: Prepoziția **dintre** este recomandată și în structurile de tipul: una **dintre** (și nu **din**) problemele fundamentale este...; unul **dintre** (și nu **din**) factorii *trigger* este...; o mare parte **dintre** (și nu **din**) pacienți etc.

2. În textele care vizează medicina frecvent se remarcă folosirea neadecvată a prepoziției **pentru**. Dicționarul indică următoarele:

- **pentru: 1.** (arată scopul) de. (*Plantă ~ sămânță.*) **2.** (arată scopul) ca, de, drept, spre. (~ *încercare; ~ exemplu.*) **3.** (arată scopul) contra, împotriva. (*Medicament ~ hepatită.*)
- 4.** (final) spre, (înv.) către. (*O spun ~ binele tău.*)

Greșit: *Copiii cu risc pentru dezvoltarea acestei stări sunt prematurii nou-născuți, cu o greutate mică.*

Corect: *Copiii cu risc de dezvoltare a acestei stări sunt prematurii nou-născuți, cu o greutate mică. / Copiii cu risc în dezvoltarea acestei stări sunt prematurii nou-născuți, cu o greutate mică.*

Greșit: *S-au elaborate teste pentru dezvoltarea psihointelectuală.*

Corect: *S-au elaborate teste de evaluare a gradului de dezvoltare psihointelectuală.*

Greșit: *Sunt înregistrate manifestări nespecifice care întârzie începutul tratamentului, cu un risc înalt pentru complicații.*

Corect: *Sunt înregistrate manifestări nespecifice care întârzie începutul tratamentului, cu un risc înalt în dezvoltarea de complicații.*

Greșit: *Manifestările sunt caracteristice pentru zonele endemice.*

Corect: *Manifestările sunt caracteristice zonelor endemice.*

3. **de** versus **cu**. Pacient **cu**.../ Bolnav **de**...:

Greșit: *Criteriile de spitalizare vizează toți pacienții de limfomul Hodgkin.*

Corect: *Criteriile de spitalizare vizează toți pacienții cu limfomul Hodgkin.*

Greșit: *În diagnosticarea limfodenopatiilor care se dezvoltă la bolnavii cu leucemie decisive sunt rezultatele examinării...*

Corect: *În diagnosticarea limfodenopatiilor care se dezvoltă la bolnavii de leucemie decisive sunt rezultatele examinării...*

4. Erori în utilizarea altor tipuri de prepoziții – **la / în**:

Greșit: *Vara insulina trebuie ținută la frigider.*

Corect: *Vara insulina trebuie ținută în frigider.*

În enunțul respectiv se recomandă utilizarea prepoziției **în**, care indică situarea în interiorul unui obiect și nu **la**, care indică, de regulă, direcția.

5. a) Omiterea incorectă a prepoziției și utilizarea neadecvată a genitivului.

Greșit: *Principiile și mijloacele de tratament sunt identice cu cele ale hipotiroidiei adultului.*

Corect: *Principiile și mijloacele de tratament sunt identice cu cele administrate în hipotiroidia la adult.*

Greșit: *Sunt afectați, de regulă, nou-născuții și copiii primelor ani de viață.*

Corect: *Sunt afectați, de regulă, nou-născuții și copiii din primii ani de viață.*

Explicația este de rutină: genitivul indică posesia; hipotiroidia nu aparține adultului și nici copiii nu aparțin primelor ani de viață.

b) Omiterea incorectă a dativului.

Greșit: *Dextranele cu masa moleculară mică sunt contraindicate la pacienții cu $FG \leq 60$ ml/min.*

Corect: *Dextranele cu masa moleculară mică sunt contraindicate pacienților cu $FG \leq 60$ ml/min.*

Notă: Verbele de tipul *a recomanda*, *a fi contraindicat*, *a dedica* etc. cer utilizarea cazului dativ (cui?): **a recomanda** (cui?) **pacientului**; **a dedica** (cui?) **persoanei dragi**; **a fi contraindicat** (cui?) **copiilor** etc.

6) Alte situații controversate de utilizare a prepozițiilor.

a) Verbele **a influența**, **a indica** nu presupun utilizarea prepoziției. Totuși utilizarea eronată a prepozițiilor (**la**, **asupra**) este destul de frecventă în unele texte de terminologie.

Greșit: *A fost demonstrată legătura polimorfismului G 972 al genei IRS-1 cu sensibilitatea redusă la insulină..., ceea ce indică la interacțiune între* variantele polimorfe ale genei..

Prima greșeală în text este utilizarea neadecvată a prepoziției **la**; a doua greșeală este una de vocabular: cuvântul interacțiune deja indică o acțiune reciprocă (dintre obiecte sau fenomene); influență mutuală și prepoziția **între** în enunțul respective este inutilă.

Corect: *A fost demonstrată legătura polimorfismului G 972 al genei IRS-1 cu sensibilitatea redusă la insulină..., ceea ce indică interacțiune* variantelor polimorfe ale genei..

Greșit: *Alimentația nerațională, tabagismul, sedentarismul influențează malefic asupra sănătății omului.*

Corect: *Alimentația nerațională, tabagismul, sedentarismul influențează malefic sănătatea omului.*

Dar este necesar de reșinut că substantivul **influență** solicită utilizarea prepoziției **asupra**.

Corect: *Alimentația nerațională, tabagismul, sedentarismul au o influență malefică asupra sănătății omului.*

b) Prepoziția **în** versus **în cadrul**... Clișeu lingvistic **în cadrul** (unde substantivul **cadru** are sensul figurat de „limite ale unei probleme, ale unui subiect, ale unei acțiuni etc.”) este o formulare întrebuițată abuziv în locul prepoziției **în**.

Nerecomandabil: *Investigațiile medicale se fac în cadrul policlinicii de sector.*

Recomandabil: *Investigațiile medicale se fac în policlinica de sector.*

Nerecomandabil: *În cadrul ședinței Consiliului Facultății s-au propus următoarele amendamente...*

Recomandabil: *În ședința Consiliului Facultății s-au propus următoarele amendamente...*

c) Prepoziția **pe** versus **asupra**.

Greșit: *N-au insistat suficient pe aspectele nevralgice.*

Corect: *N-au insistat suficient asupra aspectelor nevralgice.*

d) Prepoziția **între** versus **dintre**.

Greșit: *Nu s-a atestat o diferență veridică semnificativă între indicii înregistrați în cele două grupuri de pacienți.*

Corect: *Nu s-a atestat o diferență veridică semnificativă dintre indicii înregistrați în cele două grupuri de pacienți.*

e) Prepoziția **de la** versus **din**.

Greșit: *Nou-născuții de la mame cu hepatită virală, forma acută, sunt sub urmărire medicală.*

Corect: *Nou-născuții din mame cu hepatită virală, forma acută, sunt sub supraveghere.*

f) Prepoziția **la** versus **sub**.

Greși: *Numărul total de pacienți cu hepatită autoimună, care se află la supravegherea medicului de familie...*

Corect: *Numărul total de pacienți cu hepatită autoimună, care se află sub supravegherea medicului de familie..*

g) Utilizarea inutilă a prepoziției **de** între două verbe:

Greșit: *Hemoleucograma permite de a evalua caracterul tuberculozei.*

Corect: *Hemoleucograma permite a evalua caracterul tuberculozei.*

Greșit: *Examenul biochimic al sângelui permite de a monitoriza funcția ficatului.*

Corect: *Examenul biochimic al sângelui permite a monitoriza funcția ficatului.*

(va continua)

Bibliografie

- Rădulescu, I. Să vorbim și să scriem corect. Erori frecvente în limbajul cotidian. – București, Ed. Niculescu, 2007.
- Marcu, F. Marele Dicționar de Neologisme. – București: Editura Saeculum, 2000. – 960 p.

Eugenia Mincu, dr., conferențiar universitar
 Șef catedră Limba Română și Terminologie Medicală
 USMF „Nicolae Testemițanu”
 Chișinău, MD-2004, str. Ștefan cel Mare, 194
 Tel.: 205204

Recepționat 20.06.2009